

Työrauha ja oppimisen ilo

Reittiopas kuntapäätäjälle

Arvoisa tuore kuntapäätjä! Tämän oppaan avulla kehität kuntasii päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten oppimisen ilo ja työrauhaa.

KUNNAN TEHTÄVÄNÄ on huolehtia lasten, nuorten ja henkilöstön hyvinvoinnista ja turvallisuudesta. Laadukkaat kasvatusta- ja koulutuspalvelut lisäävät kunnan vetovoimaisuutta. Kuntapäätäjänä olet vastuussa kasvatuksen ja koulutuksen laadusta ja sen arvioinnista.

Reittioppaan jokaisella pysäkillä esittelemme yhden työrauhaa ja oppimisen ilo lisäävän tavoitteen sekä muutamia keinoja tavoitteen saavuttamiseksi. Pysähdy miettimään jokaisella pysäkillä, minkälainen tilanne sinun kunnassasi on.

OAJ:n nettisivuilta löytyy yksityiskohtaisempi lista keinoista kunkin pysäkin tavoitteeseen pääsemiseksi. Tulosta listat itsellesi ja laita rastin ruutuun, jos ehdotus toteutuu kunnassasi. Näin voit pitää kirjaa siitä, mikä asuinalueellasi on hyvin ja missä asioissa olisi vielä parantamisen varaa.

Lisäksi OAJ on tehnyt ehdotuksia lakimuutoksista, joita tarvitaan työrauhan ja oppimisen ilon takaamiseksi kaikkialla Suomessa. Muistilistat ja lakimuutosehdotukset löydät tätä kautta: oaj.fi → **OAJ vaikuttaa** → **Reittiopas kuntapäätäjälle**

Kuntapäätätjä luo edellytykset työrauhalle ja oppimisen ilolle

1. Yhteistyö on hyvän toimintakulttuurin avain

Tavoite: Päiväkodin, koulun ja oppilaitoksen henkilöstön yhteistyö huoltajien, lasten ja nuorten kanssa on aktiivista ja vuorovaikutteista. Hyvää toimintakulttuuria rakennetaan yhdessä.

Onko kunnassasi näin?

- ▶ Päiväkodeilla, kouluilla ja oppilaitoksilla on toimiva vanhempainoimikunta tai -yhdistys, oppilaskunta ja tukioppilastoimintaa. Kaikki keskustelevat yhdessä vuosittain oppimisympäristön turvallisuudesta ja oppimisen ilosta sekä niiden parantamisesta.
- ▶ Toimintaa ohjaaville ja koordinoiville rehtoreille tai opettajille varataan tähän työhön riittävästi aikaa, vähintään kaksi tuntia viikossa.

3. Johtajalle voimavarat johtaa

Tavoite: Johtajalla on voimavarat hallinnollisen johtamisen lisäksi pedagogiikan, henkilöstön ja turvallisuuden johtamiseen.

Onko kunnassasi näin?

- ▶ Jokaisessa yksikössä on läsnä oma toimivaltainen esimies. Yhden esimiehen johdettavana on enintään 20 henkilöä.
- ▶ Esimiehen työviikosta varataan vähintään yksi päivä sekä pedagogiikan että hyvinvoinnin ja turvallisuuden johtamiselle.

☞ Peruskoulun ja lukioiden johtajien keskimääräinen työviikko on 44 tuntia. (OAJ:n työolobarometri 2015)

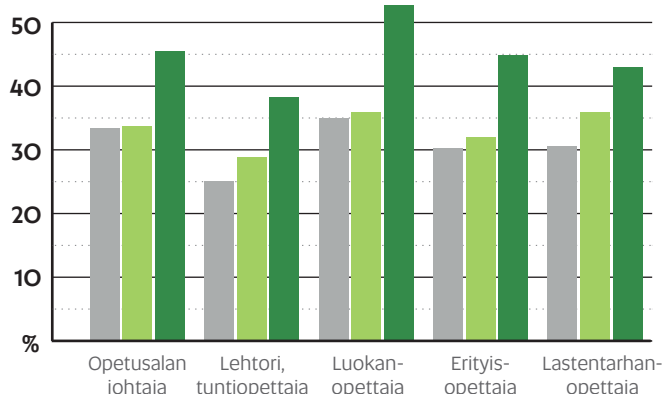
2. Tunne- ja vuorovaikutustaidoille aikaa

Tavoite: Opettajalla on riittävästi aikaa tutustua vastuullaan oleviin lapsiin, oppilaisiin tai opiskelijoihin. Opettaja osaa tukea tunne- ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä. Opettajat ja esimiehet saavat tukea oman työnsä johtamiseen ja omista voimavaroistaan huolehtimiseen.

Onko kunnassasi näin?

- ▶ Tunne-, vuorovaikutus- ja ryhmätöitä opetetaan kaikille lapsille ja nuorille vähintään tunnin verran viikossa. Opettajille ja esimiehille järjestetään tästä täydennyskoulutusta.
- ▶ Opettaja ja esimiehiä koulutetaan mentorin ja työnohjaajan tehtäviin, joista maksetaan palkkio.
- ▶ Uudet opettajat ja esimiehet aloittavat työnsä lukuvuoden alussa, 1.8., eivätkä ensimmäisenä koulu-päivänä.

Työmäärä on lisääntynyt yli sietokyvyn.

Kuvio: Työmäärän lisääntyminen yli sietokyvyn 2012, 2014 ja 2016. (TTL, Kunta10)

■ 2012 ■ 2014 ■ 2016

4. Opettajamitoitus kuntoon

Tavoite: Opettajia on riittävästi suhteessa lasten ja opiskelijoiden määrään. Tämä mahdollistaa opetuksen hyvän laadun sekä uusien opetusmenetelmien ja yksilöllisen oppimispolun rakentamisen. Opettajilla on aikaa jokaiselle lapselle ja nuorelle sekä aikaa varhaiseen puuttumiseen ja oppimisen ilon ja työrauhan vahvistamiseen.

Onko kunnassasi näin?

► Suhdeluvusta on päätetty päiväkot-, koulu- ja oppilaitoskohtaisesti. Tämä mahdollistaa lapsilähtöisen oppimisen joustavissa erikokoisissa ryhmissä. OAJ:n ehdotukset suhdeluvuiksi löytyvät tämän esitteen viimeiseltä sivulta.

☺ Vain 3 prosenttia perusasteen opettajista ja rehtoreista pitää oppilaitoksensa oppilaan tuen resursseja riittävinä. (OAJ)

5. Sana kulkee ja yhteistyö toimii

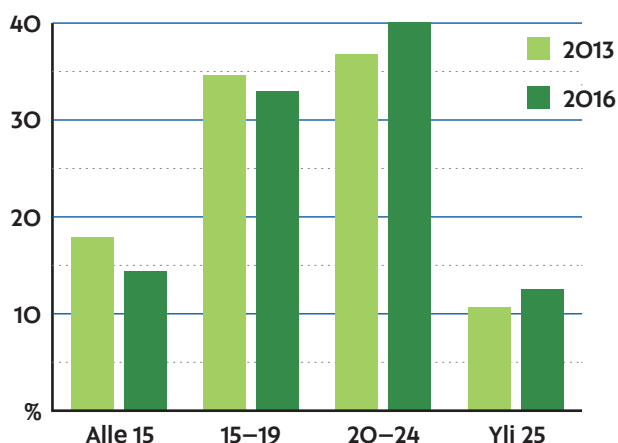
Tavoite: Opiskeluhoolto ennaltaehkäisee ongelmia. Lapselle ja nuorelle, joka ei ole päiväkot-, koulu- tai opiskelukuntoinen, järjestetään nämä palvelut hänen kuntonsa ja etunsa mukaisesti yhteistyössä neuvolan, opiskeluhoillon ja sairaalakoulun palveluiden kanssa. Opetushenkilöstön, opiskeluhoillon ja sosiaali- ja terveyspalveluiden välinen tiedonsiirto ja yhteistyö hänen hyvinvointinsa parhaaksi on sujuvaa.

Onko kunnassasi näin?

► Opiskeluhoillon ja sairaalakoulun yhteistyö koulujen kanssa on sujuvaa. Opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot sosiaali- ja terveystoimesta sekä lastensuojelusta siirtyvät päiväkotiin, kouluun ja oppilaitokseen.

► Oppilaan siirto sairaalakoulun opetuksesta takaisin omaan kouluun tapahtuu vasta, kun se on oppilaan sekä muiden oppilaiden edun mukaista ja opetus voidaan järjestää turvallisesti.

Perusopetuksessa yli 90 000 oppilasta opiskelee yli 25 oppilaan ryhmissä.

Kuvio: Eri kokoisten ryhmien osuus alakoulujen opetusryhmistä 2013 ja 2016. (OPH)

6. Nollatoleranssi väkivaltatilanteisiin

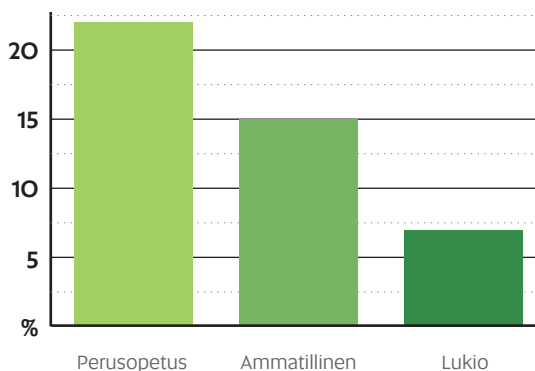
Tavoite: Opetuksen järjestäjä varautuu ja puuttuu väkivalta-, uhka- ja kiusaamistilanteisiin sekä ennaltaehkäisee niitä.

Onko kunnassasi näin?

► Väkivalta- ja kiusaamistilanteista tehdään ilmoitus opetuksen ja kasvatuksen järjestäjälle. Tilanteisiin puututaan välittömästi, jotta ne eivät uusiudu.

► Henkilöstöä on koulutettu, ja jokainen tuntee oikeutensa ja velvollisuutensa väkivalta- ja kiusaamistilanteissa.

Kiusaamista ei saada aina loppumaan.

Kuvio: Kiusaamiseen osallistuneiden oppilaiden osuus. (THL, kouluterveyskysely)

Opettajien ja oppijoiden määrän suhdeluvut:

Varhaiskasvatuksessa * Suhdeluku koskee koko kasvatus- ja hoitohenkilökuntaa.	0–3-vuotiaita 1 : 4 * 3–5-vuotiaita 1 : 7 * Ryhmä voidaan muodostaa enintään kolmen aikuisen ympärille.
Opettajamäärä suhteessa oppilaisiin esiopetuksessa	1 : 13 (osallistuminen esiopetukseen) 1 : 7 * (osallistuminen esiopetukseen + varhaiskasvatukseen)
Opettajamäärä suhteessa oppilaisiin perusopetuksessa	1.–2.-luokilla 1 : 18 3.–9.-luokilla 1 : 20
Opettajamäärä suhteessa opiskelijoihin toisella asteella	1 : 20
<ul style="list-style-type: none"> ▶ Erityisopettajia on oltava 1 : 100, opinto-ohjaajia 1 : 200 ▶ Erityisen tuen oppilaat ovat kertoimella 2, vieraskieliset ja tehostetun tuen oppilaat kertoimella 1,5 ▶ Yhdysluokissa ja työturvallisuuden kannalta erityisissä ryhmissä suhdeluku on 1 : 16 <p>Perusopetuksen erityisopetuksessa noudatetaan nykyisiä ryhmäkokoja (perusopetusasetus 2 § 2–3 mom.)</p>	

Lukio ja ammattikoulu

Peruskoulu
3.–9. luokat

KYSY LISÄÄ

Nina Lahtinen, koulutusasiainpäälikkö

Riina Länsikallio, työelämäasiamies

Suvi Pulkkinen, koulutuspoliittinen asiantuntija

etunimi.sukunimi@oaj.fi

TUTUSTU TARKEMMIN

oaj.fi → OAJ vaikuttaa → Reittiopas kuntapäätäjälle

OPETUSALAN AMMATTIJÄRJESTÖ OAJ

☹️ Vain 20 prosentilla vanhemmista on ollut mahdollisuus osallistua koulukiusaamisen ehkäisyyn ja puuttumisen toimintatapojen kehittämiseen. (Vanhempainbarometri)

☹️ Kiusaaminen ja väkivalta aiheuttavat joka kymmenennelle opettajalle ja esimiehelle sairauspoissaoloja. (OAJ) Yksi sairauspoissaolopäivä maksaa 350 euroa. (EK)